



REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 230 9730

www.ip-rs.si

gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-43/2022/2

Datum: 18. 11. 2022

Ministrstvo za infrastrukturo
gp.mzi@gov.si

ZADEVA: Zakon o spremembah in dopolnitvah Pomorskega zakonika (EVA 2022-2430-0100) – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 007-476/2022/3 z dne 28. 10. 2022 in priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Pomorskega zakonika – EVA 2022-2430-0100 (predlog sprememb PZ).

Uvodoma želimo izpostaviti, da niso ustrezne zakonske določbe, ki na preveč širok in odprt način dajejo splošno pooblastilo za uporabo tehničnih sredstev, naprav in drugih pooblastil, s katerimi se lahko posega v zasebnost, varstvo osebnih podatkov ali druge temeljne pravice posameznika. Upoštevač navedeno bi bilo za določene vidike materije, ki jo ureja predlog sprememb PZ (kot npr. uporaba tehničnih sredstev nadzora pomorskega prometa, snemanje komunikacij, uporaba naprav za nadzor pomorskega prometa) priporočljivo izvesti predhodno oceno učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov že v fazi priprave predloga predpisa, če so s posameznimi širitvami pooblastil predvidene tudi obdelave osebnih podatkov oziroma posegi v zasebnost, kot je razbrati iz skopih obrazložitev. Na ta način se namreč lahko najboljše in pravočasno analizira vse vidike in vsa tveganja glede posegov v pravice posameznikov. Posledično pa se lahko zato zakonska materija pripravi kakovostno in skladno z Ustavo in sodno prakso. Zato vas želimo seznaniti s predlogom IP, kako ustrezno izvajati ocene učinka, ko gre za predloge predpisov, ki ga je IP pripravil na podlagi zaprosila ministrstva za javno upravo (mnenje IP št. 007-18/2022/2 z dne 18. 7. 2022)¹. Ne glede na to, ali bo predlog IP uvrščen v skupno metodologijo ocen učinkov predpisov ali ne, priporočamo, da ko gre za ocene učinkov v zvezi s predlogi predpisov uporabite to metodologijo, ko pa gre za različne projekte (npr. konkretna uvedba nove tehnologije, na podlagi že sprejetega zakona), pa Smernice IP glede ocen učinkov, vključno s kontrolnim seznamom za celovitost ocene učinka². V gradivu navajate, da naj bi bila za predlagane ukrepe ocena učinkov v zvezi z varstvom podatkov sicer izvedena, vendar pa se to ne odraža v besedilu predpisa.

Dodatno poudarjamo, da morajo vse zakonsko opredeljene obdelave osebnih podatkov v posameznih postopkih organov nadzora in drugih potekati v skladu z načelom sorazmernosti ter da morajo biti v skladu z 38. členom Ustave RS nabor in namen zbiranja osebnih podatkov določeni z zakonom, ki mora zadostiti ustavnemu načelu sorazmernosti. Njihovo opredeljevanje zgolj s podzakonskim aktom ni ustrezno.

¹ [https://www.ip-](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/2022/MJU_metodologija%20ocene%20u%C4%8Dinkov_jul2022_AJ_AT_%C4%8Distopis.pdf)

[rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/2022/MJU_metodologija%20ocene%20u%C4%8Dinkov_jul2022_AJ_AT_%C4%8Distopis.pdf](https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/priporombe/2022/MJU_metodologija%20ocene%20u%C4%8Dinkov_jul2022_AJ_AT_%C4%8Distopis.pdf)

² <https://www.ip-rs.si/publikacije/priro%C4%8Dniki-in-smernice/smernice-po-splo%C5%A1ni-uredbi-o-varstvu-podatkov-gdpr/smernice-ocene-u%C4%8Dinkov-na-varstvo-osebnih-podatkov>

V nadaljevanju podajamo bistvene pripombe IP k posameznim členom, ki bi po oceni IP zahtevali dopolnitve.

K 12. členu (nov 57.b člen Pomorskega zakonika)

Kot ugotavlja IP se v 57. členu PZ dodaja splošno pooblastilo za uporabo tehničnih sredstev, ki naj bi, kot izhaja iz obrazložitve, omogočala med drugim tudi zbiranje in obdelavo osebnih podatkov. V zvezi s tem IP opozarja, da ni ustrezna splošna določba, ki teh tehničnih sredstev nikjer podrobneje ne opredeljuje in zamejuje, ampak dopušča tolmačenje, da gre za prosto izbiro Uprave RS za pomorstvo. To izhaja tudi iz uveljavljene prakse Ustavnega sodišča. Zato predlagamo, da se v zakonu tehnična sredstva opredelijo oz. zamejijo (npr. »kot so opredeljena s tem zakonom«) ter v ustreznem členu vsebinsko določijo), da se izključi možno razlago, da gre za prosto presojo in izbiro vsakokratne Uprave RS za pomorstvo.

K 13. členu (nov 57.b člen Pomorskega zakonika)

Kot izhaja iz prejetega gradiva, naj bi se v Pomorski zakonik dodal nov 57.b člen, ki se glasi:

»57.b člen

Za zagotavljanje stalnega nadzora v skladu s prvim odstavkom 57. člena tega zakona ter iskanja in reševanja lahko Uprava Republike Slovenije za pomorstvo izvaja videonadzor dela morja, kjer je to potrebno za zagotavljanje varnosti plovbe, snema komunikacijo z udeleženci pomorskega prometa na delovnem radijskem VHF pomorskem kanalu ter ugotavlja položaj in hitrost plovbe plovil ter druge podatke o poteku pomorskega prometa z napravami za nadzor pomorskega prometa, ki se uporabljajo v pomorskem prometu v skladu z mednarodnimi predpisi.

Videonadzor za zagotavljanje stalnega nadzora se izvaja na način, da pri tem ni možna obdelava osebnih podatkov. Kadar je to nujno potrebno za iskanje in reševanje ali zagotavljanje varnosti plovbe, se videonadzor lahko izvaja na način, pri katerem je možna določitev posameznika ali se snema obalna območja, vendar največ toliko časa, kolikor je to nujno potrebno za opravljanje te naloge.

Posnetki iz prvega odstavka tega člena, ki vsebujejo osebne podatke, se hranijo največ 30 dni od njihove pridobitve, razen če so ti podatki potrebni v postopku preiskovanja pomorske nesreče, kazenskem postopku ali postopku o prekršku, nato pa se podatki samodejno brišejo. Pri pregledovanju in izvozu videoposnetkov je treba vse osebne podatke anonimizirati, razen če obstoji zakonska podlaga za obdelavo teh osebnih podatkov.

Prepovedana je uporaba osebnih podatkov za druge namene, razen če tako določa zakon. Videonadzorni sistem ne omogoča sprotnega ali naknadnega sledenja plovilom, razen za namene iz prvega odstavka tega člena.

Dostopi do osebnih podatkov morajo biti urejeni z nivojem uporabniških pravic na podlagi gesel, za vsak vpogled pa je treba navesti podlago in razlog. Zagotovljena mora biti mora revizijska sled v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov. Podroben sistem dodeljevanja pravic, uporabniških imen in gesel določi Uprava Republike Slovenije za pomorstvo z internim aktom.«.

V zvezi s tem IP opozarja, da ni ustrezna splošna določba, ki zgolj dopušča snemanje komunikacij in uporabo naprav za nadzor pomorskega prometa brez konkretnejše opredelitve ali zamejitve. Zato predlagamo, da se v zakonu (podobno, kot je to urejeno v primeru pooblastila za izvajanje videonadzora) tudi ti dve pooblastili opredelita oz. zamejita. Odločitev o izbiri mora biti namreč vnaprej ustrezno zakonsko zamejena in ne zgolj stvar proste presoje in izbire vsakokratne Uprave RS za pomorstvo.

IP v zvezi s predlagano dopolnitvijo ugotavlja, da bi lahko šlo za resen poseg v zasebnost, ki s predlagano določbo ni ustrezno zamejen niti opredeljen, saj gre za odprto in zelo splošno določbo, ki bi v praksi lahko pomenila teoretično tudi izvajanje stalnega in neomejenega nadzora z

najrazličnejšimi tehničnimi sredstvi, pri čemer ta – razen omejitve časa hrambe posnetkov – niso v ničemer zamejena vsebinsko ali kako drugače (kot je npr. to urejeno v primeru izvajanja videonadzora). Prav tako niti iz besedila niti iz obrazložitve ni razvidno, kako naj bi bili zagotovljeni ustrezni ukrepi za zagotavljanje spoštovanja pravic posameznikov pri tem ter za naslovitev tveganj zlorab.

IP poudarja, da je v primerih, ko je pri tem mišljena uporaba sredstev in naprav (vsekakor je tak primer verjetno snemanje komunikacije), ki vključujejo obdelave osebnih podatkov, pred uvedbo tovrstnih pooblastil zahtevana tudi obvezna predhodna izvedba ocene učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov s ciljem ustrezne naslovitve vseh tveganj predlaganih sprememb na zasebnost. V predlaganem besedilu (razen roka hrambe posnetkov) ni opredeljen noben ukrep za naslovitev teh tveganj, niti ni mogoče iz gradiva razbrati v kakšni meri so bila ta tveganja analizirana in prepoznana ter ali so posledično vsi predlagani ukrepi za izvajanje predlaganih najrazličnejših oblik nadzora z vidika skladnosti z načelom sorazmernosti v takšnem obsegu, kot je predlagano, sploh učinkoviti, nujni in potrebni za doseganje zasledovanih zakonitih ciljev. Brez seznanitve z oceno učinkov tega tudi ni mogoče oceniti.

Takšno oceno učinkov je treba v primeru, da je obvezna, izvesti pred začetkom obdelave. Seznam obdelav, za katere je takšna ocena učinkov obvezna v skladu s 35. členom Splošne uredbe je objavljen na spletni strani IP (https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/Ocene_ucinkov/Seznam_dejanj_obdelav_osebnih_podatkov__za_katere_velja_zahteva_po_izvedbi_ocene_ucinka_v_zvezi_z_varstvom_osebnih_podatkov.pdf). Več o izvedbi ocene učinkov pa je na voljo na spletni strani IP (<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebnih-podatkov/kljucna-podrocja-uredbe/ocena-ucinka-v-zvezi-z-varstvom-podatkov/#c1915>).

Brez take ocene se IP ne more podrobneje opredeliti do sorazmernosti, potrebnosti in ustreznosti predlagane zakonske rešitve.

Za morebitna dodatna pojasnila smo na voljo. Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.,
namestnica informacijske pooblaščenke

Poslati:

- po e-pošti;
- po e-pošti v vednost: Ministrstvo za pravosodje: gp.mp@gov.si;
- zbirka dokumentarnega gradiva pri IP.